

เลขรับ..... ๙๒๑ / ๖๖
วันที่..... ๘ ๗-๗-๖๖
เวลา.....

ที่ ชย ๐๐๒๓.๔/๑๗๗๖

พฤษภาคม ๒๕๖๖

ที่ว่าการอำเภอเทพสถิต
ถนนสุรนารายณ์ ชย ๓๖๒๓๐

เรื่อง ขอหารือการเป็นสมาชิกรับสมบัติของแผ่นดิน

เรียน นายกเทศมนตรีตำบลเทพสถิต และนายกองค์การบริหารส่วนตำบลทุกแห่ง

สังกัดสำนักงานสืบสานประเพณี ศิลปะและวัฒนธรรม จังหวัดชัยภูมิ ด้านที่สุด ที่ ชย ๐๐๒๓.๔/๔ ๕๐๔๔

ลงวันที่ ๒๑ เมษายน ๒๕๖๖

จำนวน ๑ ชุด

ด้วยข้าราชการได้รับแจ้งจากหัวหน้าส่วนราชการว่า เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินการขององค์กร ประกอบส่วนห้องถัง จึงแจ้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทราบ และนำไปประกอบการพิจารณาตามอำนาจหน้าที่ ต่อไป รายละเอียดปรากฏตามสำเนาหนังสือที่ส่งมาพร้อมนี้

จึงเรียนมาเพื่อทราบและถือปฏิบัติ

ขอแสดงความนับถือ

ผู้เสนอ นายก อบต.บ้านไร่
เดือน พฤษภาคม
๒๕๖๖
ผู้รับทราบพิจารณาดำเนินการต่อไป
(นางสาวภาณิดา จังโกภิ)
ผู้ดูแลงานธุรการ ชำนาญงาน

นายปัญญา จันดาวงศ์
(นายปัญญา จันดาวงศ์)
นายอำเภอเทพสถิต

นายฤกฤกฤษฎ ฐานเจริญ
รองปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านไร่

สำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นอำเภอ
โทร ๐-๔๔๕๕-๔๐๖๖
โปรดล็อกหน้า

(นายมนต์รัตน์ บุญวัฒน์)
ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านไร่

นายกรณ์ เศรษฐ์กิจ
นางรองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านไร่

“กำเนิดเมืองน้ำซึ่งสุดดีพญาและผู้กล้า ปราบคุกคามเป็นสง่า ล้ำค่าพิเศษที่สุดในโลก”
สมบูรณ์ป้าเข้าสรพสัตว์ เด่นชัดลายผ้าไหม ดอกกรุงเจียจามลือโกล อารยธรรมไทยทวารวดี”

วันที่

กระทรวงศุลกากรเปรียบและเรื่องต่างๆ
เลขที่ ๑๒๗
วันที่ ๗ พฤษภาคม ๒๕๖๖

ที่ มา ๐๘๐๔๖/๙ ดํ

สำนักงานส่งเสริมการปกครอง
ห้องค้นเชิงลึกที่ ๔๑๖
รับเลขที่ ๐๕ แมย ๒๕๖๖
ลงวันที่ ๐๕ แมย ๒๕๖๖
เวลา.....

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
ถนนนครราชสีมา กทม. ๑๐๓๐๐

เมษายน ๒๕๖๖

เรื่อง ขอหารือการเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ทุกจังหวัด (ยกเว้นจังหวัดพะนิช)

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาหนังสือกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ที่ มา ๐๘๐๔๖/๙ ดํ
ลงวันที่ ๕ เมษายน ๒๕๖๖

จำนวน ๑ ฉบับ

ด้วยกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นได้ให้ความเห็นในข้อหารือของจังหวัดนทบุรี เกี่ยวกับ
กรณีผู้อุทิศที่ดินของคืนที่คืนที่เคยอุทิศ เนื่องจากเทศบาลตำบลเสาร์หินไม่ได้ใช้ประโยชน์ตามวัตถุประสงค์
ในการอุทิศ และกรณีเจ้าของกรรมสิทธิ์ที่ดินขอให้เทศบาลตำบลศาลาคลึงรื้อถอนศาลาพักผ่อนโดยสารออกจากที่ดิน
ซึ่งมีข้อโต้แย้งว่าเจ้าของที่ดินเดิมอนุญาตให้ใช้ที่ดินบางส่วนเพื่อสร้างศาลาพักผ่อนโดยสารเป็นการชั่วคราว
โดยไม่เคยแสดงเจตนาชัดแจ้งหรือโดยปริยายในการอุทิศที่ดินดังกล่าวให้เป็นสาธารณประโยชน์ ซึ่งกรมส่งเสริม
การปกครองท้องถิ่นได้พิจารณาแล้วเห็นว่า ความเห็นเป็นข้อหารือดังกล่าวเป็นประโยชน์แก่จังหวัดในการพิจารณา
ตามอำนาจหน้าที่ จึงขอส่งให้จังหวัดเพื่อแจ้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนำไปใช้ประกอบการพิจารณา
ตามอำนาจหน้าที่ต่อไป รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

ซึ่งเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

(นายเอกวิทย์ มีเพียร)

รองอธิบดี ปฏิบัติราชการแทน
อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

กองกฎหมายและระเบียบท้องถิ่น
กลุ่มงานกฎหมายและระเบียบท้องถิ่น ๒
โทร. กทม. ๐-๒๖๔๘-๔๐๓๖
ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ sarabang@dia.go.th
ผู้ประสานงาน พญ.อริณี รุจิวนันทน์กุล
โทร. ๐๘๕-๕๓๗-๔๐๐๗

สำนักงานส่งเสริมการปกครอง ท้องที่นั่งหัวข้อกฎหมาย
รับเลขที่ ๔๑๙๗
ลงวันที่ ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๖
เวลา.....

ที่ นท ๐๘๐๕๖/๔๑๙๗

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
ถนนครรราชัณยา กทม. ๑๐๓๐๐

๕ พฤษภาคม ๒๕๖๖

เรื่อง ขอหารือการเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัดนนทบุรี

อ้างอิง หนังสือจังหวัดนนทบุรี ที่ นบ ๐๐๒๓.๔/๓๔๒๙ ลงวันที่ ๕ มีนาคม ๒๕๖๖

ตามที่ จังหวัดนนทบุรีแจ้งว่าได้รับเรื่องที่ร้องเกี่ยวกับการเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน ๒ กရนี ดังนี้

๑. กรณีผู้อุทิศที่ดินขอคืนที่ดินที่เคยอุทิศ เนื่องจากเทศบาลดำเนินการ夷地ให้ไม่ได้ใช้ประโยชน์ ตามวัตถุประสงค์ในการอุทิศ ข้อเท็จจริงปรากฏว่า ผู้อุทิศได้มีการทำหนังสือบันทึกการยินยอมอุทิศที่ดิน ด้านทิศใต้และด้านทิศตะวันตกให้องค์กรบริหารส่วนดำเนินการ夷地 (ปัจจุบัน คือ เทศบาลดำเนินการ夷地) เพื่อก่อสร้างถนนเชื่อมต่อสะพานให้ชาวบ้านใช้สัญจร โดยไม่คิดค่าตอบแทนหรือเรียกร้องค่าเสียหาย แต่เนื่องจากโครงการก่อสร้างถนนดังกล่าวไม่สามารถดำเนินการต่อได้ และก็ไม่ได้เข้าใช้ประโยชน์ในที่ดิน ตามภารกิจอื่น อีกทั้งเทศบาลดำเนินการ夷地ไม่ได้ดำเนินการใด ๆ ให้บุคคลภายนอกสามารถเห็นหรือเข้าใจได้ โดยสภาพว่าจะใช้ประโยชน์ในที่ดินนั้น ที่ดินลังกหล่างจึงไม่เป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินตามประมวลกฎหมายฯ แห่งประเทศไทย มาตรา ๑๓๐๔ เป็นเพียงทรัพย์สินของแผ่นดิน จึงสามารถโอนคืนให้กับผู้อุทิศได้โดยไม่ต้อง ตราเป็นพระราชบัญญัติตามมาตรา ๑๓๐๕ แห่งประมวลกฎหมายฯแห่งประเทศไทย ส่วนที่ดินด้านทิศตะวันตก ซึ่งมีทางเดิน T-BAR ประชาชัชนได้ใช้สัญจารมาก่อนที่จะมีการอุทิศ เจ้าของกรรมสิทธิ์ไม่ได้แสดงการห่วงห้าม ทางเดินดังกล่าวจะเป็นทรัพย์สินของแผ่นดินประเกาสาธารณะโดยไม่ได้ระบุไว้ในที่ดิน ร่วมกันตามประมวลกฎหมายฯแห่งประเทศไทย มาตรา ๑๓๐๔ หรือไม่นั้น เป็นอำนาจของนายอำเภอร่วมกับ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการดูแลรักษาและคุ้มครองป้องกันที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน ที่ประชาชนใช้ประโยชน์ร่วมกัน,

๒. กรณีเจ้าของกรรมสิทธิ์ที่ดินขอให้เทศบาลดำเนินการ夷ด้วยสารออกฤทธิ์ ออกจากที่ดิน ซึ่งมีข้อโต้แย้งว่าเจ้าของที่ดินเดินอนุญาตให้ใช้ที่ดินบางส่วนเพื่อก่อสร้างศาลาพักผู้โดยสาร เป็นการชั่วคราว โดยไม่เคยแสดงเจตนาชัดแจ้งหรือโดยปริยายในการอุทิศที่ดินดังกล่าวให้เป็นสาธารณประโยชน์ ข้อเท็จจริงปรากฏว่า เจ้าของกรรมสิทธิ์ที่ดินเดิมได้มีการอุทิศที่ดินเพื่อให้ก่อสร้างที่พักผู้โดยสารริมทาง และเทศบาลหรือองค์กรบริหารส่วนดำเนินการ夷ด้วยสารออกฤทธิ์ (ใบอนุญาต) ได้ดูแลบำรุงรักษากาล Gottreid จึงคงเป็น สาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ประโยชน์ร่วมกัน ตามมาตรา ๑๓๐๕ (๒) และยังอยู่ในบังคับ มาตรา ๑๓๐๕ แห่งประมวลกฎหมายฯแห่งประเทศไทย ซึ่งโอนแก้กันหรือยกอายุความต่อสูญไปได้ หากหากายาห ผู้รับโอนมีการโต้แย้งการแสดงเจตนาในการอุทิศที่ดินของผู้โอนมีผลซึ่งเป็นเจ้าของที่ดินเดิม ตามหลักแล้ว ผู้รับโอนย่อมรับโอนไปทั้งสิทธิและหน้าที่ของเจ้าของที่ดินเดิม ตลอดถึงเงื่อนไขในการอุทิศด้วย ซึ่งจะต้องมี การพิสูจน์สิทธิ์ในที่ดินต่อไปโดยอาศัยเอกสารหลักฐานและข้อเท็จจริงที่แสดงถึงความเป็นสาธารณประโยชน์ จนเป็นที่ยุติ จังหวัดนนทบุรีจึงได้ขอหารือทั้ง ๒ กรณีดังกล่าวว่า ความเห็นของจังหวัดถูกต้องหรือไม่ นั้น

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นพิจารณาแล้วมีความเห็นว่า ตามประมวลกฎหมายแห่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๓๐๕ กำหนดว่า สาธารณะมีบัตรองแผ่นดินนั้น รวมทรัพย์สินทุกชนิดของแผ่นดินซึ่งใช้เพื่อสาธารณะประโยชน์ หรือส่วนไว้เพื่อประโยชน์ร่วมกัน ซึ่งการเป็นสาธารณะมีบัตรองแผ่นดินพิจารณาจากองค์ประกอบ ๒ ประการ ได้แก่ (๑) ต้องเป็นทรัพย์สินของแผ่นดิน และ (๒) ต้องใช้เพื่อสาธารณะประโยชน์หรือส่วนไว้เพื่อใช้ประโยชน์ร่วมกัน การโอนหรืออุทิศที่ดินให้รัฐเพื่อเป็นที่สาธารณะประโยชน์ เมื่อแสดงเจตนาอุทิศให้แล้ว ที่ดินดังกล่าว ก็ย่อมเป็นสาธารณะมีบัตรองแผ่นดินสำหรับผลเมืองใช้ประโยชน์ร่วมกันตามประมวลกฎหมายแห่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๓๐๔ (๖) โดยสมบูรณ์ทันทีโดยไม่จำเป็นต้องจดทะเบียนให้ต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ ตามมาตรา ๕๗๕ แห่งประมวลกฎหมายแห่งและพาณิชย์ สภาพความเป็นสาธารณะมีบัตรองแผ่นดินไม่อาจสูญลื้นไป เพราะการนำไปได้ใช้ และจะยกความขึ้นเป็นข้อต่อสู้กับแผ่นดินในเรื่องทรัพย์สินอันเป็นสาธารณะมีบัตรองแผ่นดิน ตามมาตรา ๑๓๐๖ มีดังนี้ โดยเทียบเคียงคำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๖๒/๒๕๕๘ คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๒๖๙/๒๕๕๕ และคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด คดีหมายเลขคดีที่ อ.๕๙๙/๒๕๕๗ ซึ่งที่ดินอันเป็นสาธารณะมีบัตรองแผ่นดินนั้น จะโอนแก่กันมิได้ตามมาตรา ๑๓๐๕ เว้นแต่ยกถอนสภาพหรือโอนไปเพื่อใช้ประโยชน์อย่างอื่นหรือนำไปปลด เพื่อประชาชนตามมาตรา ๕ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน ดังนั้น เมื่อพิจารณาข้อหารือของจังหวัดนนทบุรีเกี่ยวกับ การเป็นสาธารณะมีบัตรองแผ่นดินทั้ง ๒ กรณีมีความเห็น ดังนี้

๑. กรณีผู้อุทิศที่ดินขอคืนที่ดินที่เคยอุทิศ เมื่อจากเทศบาลดำเนินการเสาะหินไปได้ใช้ประโยชน์ ตามวัตถุประสงค์ในการอุทิศเป็นเรื่องที่สูญเสียได้มีการทำหนังสือบันทึกการยื่นยอมอุทิศที่ดินโอนเลขที่ ๒๙๐๖ ด้านทิศใต้ขนาดความกว้าง ๓.๐๐ เมตร ความยาว ๓.๕๐ เมตร และด้านทิศตะวันตก ขนาดกว้าง ๕.๐๐ เมตร ความยาว ๕.๕๐ เมตร ให้องค์กรปกครองส่วนตำบลเสารงหิน (ปัจจุบัน คือ เทศบาลตำบลเสารงหิน) เพื่อก่อสร้างถนนเชื่อมต่อสะพานให้ชาวบ้านใช้สัญจร แต่เนื่องจากโครงการก่อสร้างถนนดังกล่าวไม่สามารถดำเนินการต่อได้ และได้ใช้เพื่อประโยชน์สาธารณะหรือส่วนไว้เพื่อประโยชน์ร่วมกัน ทั้งปัจจุบันก็ไม่มีแผนงานโครงการ หรือจะใช้ประโยชน์จากที่ดิน นำไปดึงลงมาไว้เพื่อประโยชน์สาธารณะในการกิจของหน่วยงาน อีกทั้ง เทศบาลตำบลเสารงหินไม่ได้ดำเนินการใด ๆ ให้บุคคลภายนอกเข้าใจว่าจะมีการใช้ประโยชน์ในที่ดินนี้ ที่ดินดังกล่าวจึงไม่เป็นสาธารณะมีบัตรองแผ่นดินตามประมวลกฎหมายแห่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๓๐๕ เป็นแต่เพียงทรัพย์สินของแผ่นดินเท่านั้น การโอนที่ดินคืนแก่เจ้าของเดิมจึงไม่จำเป็นต้องตราเป็นพระราชบัญญัติตามมาตรา ๑๓๐๕ แห่งประมวลกฎหมายแห่งและพาณิชย์ ทั้งนี้ จังหวัดควรประสานกับกรมที่ดินในการดำเนินการแก้ไขทางที่ดินเพื่อโอนกรรมสิทธิ์ ในที่ดินคืนให้แก่เจ้าของที่ดินเดิมต่อไป โดยเทียบเคียงความเห็นของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่องเตรี้ยวที่ ๔๔๒/๒๕๕๘ และเรื่องเตรี้ยวที่ ๗๐๑/๒๕๕๘ ส่วนที่ดินด้านทิศตะวันตกซึ่งมีทางเดิน T-BAR ขนาดความกว้าง ๑.๕๐ เมตร ความยาว ๕.๕๐ เมตร หากข้อเท็จจริงปรากฏว่า ประชาชนได้ใช้สัญจรมาก่อน ที่จะมีการอุทิศ และเจ้าของกรรมสิทธิ์ไม่ได้แสดงการห่วงห้าม ถือได้ว่าเจ้าของกรรมสิทธิ์ได้สละสิทธิครอบครอง ในที่ดินดังกล่าว ทางเดินนี้จึงตกเป็นสาธารณะมีบัตรองแผ่นดินสำหรับผลเมืองใช้ประโยชน์ร่วมกัน ตามประมวลกฎหมายแห่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๓๐๕ (๖) ผู้อุทิศจะขอคืนที่ดินแปลงดังกล่าวมิได้ เว้นแต่อาศัยอำนาจตามบทกฎหมายเฉพาะหรือพระราชบัญญัติความมาตรา ๑๓๐๕ แห่งประมวลกฎหมายแห่งและพาณิชย์ ประกอบกับมาตรา ๕ วรรคสอง (๑) แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน กล่าวคือ หากมีการถอนสภาพที่ดินดังกล่าว ต้องกระทำเป็นพระราชบัญญัติ ทั้งนี้ จะยกอายุความขึ้นเป็นข้อต่อสู้กับแผ่นดินก็มิได้

๒. กรณีเจ้าของกรรมสิทธิ์ที่ดินขอให้เทศบาลต้านศาลากลางรื้อถอนศาลาพักผู้โดยสาร
ออกจากที่ดินเป็นเรื่องที่เจ้าของกรรมสิทธิ์ที่ดินเดิมได้มีการอุทิศที่ดินเพื่อให้ก่อสร้างที่พักผู้โดยสาร ซึ่งประชาชื่น
ได้ใช้ประโยชน์ค่าน้ำค่ากุญแจประจำในการอุทิศที่ดินจนถึงปัจจุบัน โดยไม่มีสูตรปิดกั้นหรือห่วงห้ามหรือสงวนสิทธิ์ใด ๆ
ถือเป็นการแสดงให้บุคคลภายนอกสามารถเข้าใจได้โดยสภาพว่าเป็นที่ใช้ประโยชน์ร่วมกัน ดังนี้ในเบ็ดเตล็ดตาม
ชัดแจ้งหรือโดยปริยายในการอุทิศที่ดินดังกล่าวให้เป็นสาธารณประโยชน์ ที่ดินดังกล่าวก็ย่อมเป็นสาธารณสมบัติ
ของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ประโยชน์ร่วมกันตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๓๐๔ (๗)
โดยสมบูรณ์ทั้งที่ ซึ่งที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินนั้นจะโอนแก้กันมีได้ตามมาตรา ๑๓๐๕ เว้นแต่
ถูกถอนสภาพหรือโอนไปเพื่อใช้ประโยชน์อย่างอื่นหรือนำไปรื้อถอนเพื่อประโยชน์ตามมาตรา ๔ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน
ดังนั้น ผู้ที่อ้างเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ในที่ดินดังกล่าวจะขอให้เทศบาลต้านศาลากลางรื้อถอนศาลาพักผู้โดยสาร
ออกจากที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ประโยชน์ร่วมกันมิได้ ทั้งนี้ จะยกอายุความ
ขึ้นเป็นข้อต่อสู้กับแผ่นดินก็มีได้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ และขอความร่วมมือจังหวัดนนทบุรีแจ้งผลการพิจารณาให้เทศบาลดำเนิน
การอย่างทันและเทศบาลต้านศาลากลางดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายเอกวิทย์ มีเพียร)

รองอธิบดี ปฏิบัติราชการแทน
อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

กองกฎหมายและระเบียบท้องถิ่น
กลุ่มงานกฎหมายและระเบียบท้องถิ่น ๒
โทร. ๐-๖๒๔๑-๘๐๙
ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ roaban@dla.go.th
ผู้ประสานงาน พญ.ฐานิณี รุจิรันวัฒนกุล
โทร. ๐๘๕-๘๗๘-๖๐๐๗